

PIRATPARTIET

Kulturpolitiskt program

Överblick - Piratpartiet vill att:

- Upphovsrätten reformeras för att gynna skapande och spridning av kultur
- Modellen med utlåning av e-böcker på bibliotek reformeras
- Skattefinansierad kultur ska vara allmänt tillgänglig
- Sverige satsar på verkstäder för delad kulturproduktion

0. Inledning - Kulturpolitik

1. En reformerad upphovsrätt

För att gynna den spridning av kultur och kunskap som är grunden för allt kulturskapande vill Piratpartiet se en kraftig begränsning av den kommersiella skyddstiden i upphovsrätten till fem år. För att skyddstiden ska fortsätta gälla efter fem, tio och femton år måste rättighetsinnehavaren ansöka om detta, och registrera sig i en offentligt sökbar databas. Efter tjugo år upphör möjligheten att förlänga den kommersiella upphovsrätten.

Vi vill reformera upphovsrätten, men den ideella rätten ska fortfarande gälla. Ingen ska kunna påstå att den skapat ett verk någon annan har skapat. Detta skapar ett starkt skydd för konstnärer och kulturskapare, som då kan erkännas för sin kreativitet och konstnärlighet. Den ideella upphovsrätten ska vara oförändrad.

Fri icke-kommersiell fildelning

I och med internets intåg på världsscenen har människans kommunikationskanaler förändrats oerhört. I synnerhet har det blivit lättare att dela med sig av kultur mellan varandra. Förr lånade man ut fysiska exemplar till varandra – idag digitala. Upphovsrättsindustrin likställer dock detta med stöld och har därför, med hjälp av stark lobbyism påverkat politiker att lagstifta mot fildelning. Problemet med ett förbud mot fildelning är att det är i princip omöjligt att sätta dit någon om man inte också söker igenom personers privata kommunikation. Något som är ett brott mot den personliga integriteten. Fri icke-kommersiell fildelning ska tillåtas.

Remix och citering

Genom att reformera upphovsrätten kan innovation och nyskapande inom makerkulturen gynnas. Myten om en ensam genialisk kreatör stämmer förstås inte. En idé inspireras av en annan och genererar en bättre lösning på ett problem. Upphovsrätt som den som finns idag kan sätta käppar i hjulet på den kreativa processen. I makervärlden genereras både kunskap och kultur, men just nu riskerar den att hämmas. Remixning, parodier, citat och sampling ska vara undantag från den kommersiella upphovsrättens ensamrätt.

Därför vill vi att:

§1 Upphovsrättens kommersiella skyddstid förkortas till fem år.

- §2 Den kommersiella skyddstiden kan förlängas i femårsintervall upp till maximalt tjugo år.
- §3 Icke-kommersiell fildelning legaliseras.
- §4 Ett generellt undantag från upphovsrätten likt det amerikanska "fair use" införs.

2. Skattefinansierad kultur

Det är olyckligt att mycket av den kultur som finansieras med skattemedel inte kommer medborgarna till gagn i tillräckligt stor skala. Det är rimligt att sådant material dokumenteras och offentliggörs med fria licenser. Genom digitalisering tillgängliggör mer kultur för dem som av olika skäl, t.ex. på grund av funktionsvariation eller avstånd, inte kan ta del av viss kultur.

Om t.ex. kultur- eller idrotts- arrangemang bekostas med offentliga medel eller tar emot offentliga bidrag ska det vara tillåtet att spela in arrangemanget och offentliggöra det, så att alla kan ta del av och förädla upplevelsen vidare. Vi vill att all skattefinansierad kultur i möjligaste mån ska digitaliseras och tillgängliggöras på nätet.

Därför vill vi:

- §5 Skattefinansierad kultur i möjligaste mån digitaliseras och tillgängliggörs fritt
- §6 Skattefinansierad kultur inte ska låsas in bakom upphovsrätten

3. Folkbiblioteken

Folkbiblioteken är under förändring. Många ställer sig frågan – varför ska man gå till ett bibliotek? All kunskap finns ju på internet. Men i en värld av ett överflöd av information tycks vi också ha glömt hur man förhåller sig källkritiskt. Internationellt har biblioteken tagit upp kampen mot desinformation.

Lokalt har folkbiblioteken i uppdrag att speciellt satsa på barn och unga för att stimulera läsning och språkutveckling, bistå med material för nysvenskar och biblioteksanvändare med funktionsvariationer. Men kanske viktigast av allt är folkbibliotekets funktion som fysisk mötesplats. Biblioteken är en av få kvarvarande platser för fysiska möten som är gratis och fria att besöka. Biblioteken är studieplatser, kunskapsöar, kulturcenter och samhälleliga mötesplatser.

Vi vill ge Kungliga Biblioteket i uppdrag att ta fram en nationell, gemensam bibliotekskatalog som inkluderar e-bokssystemet. Möjlighet ska finnas för biblioteksanvändare att ladda upp eget material till katalogen. Dock är det viktigt att personuppgifter och sekretessbelagd info inte samkörs mellan bibliotek. Varje bibliotek måste ha ett eget system för lagring av personuppgifter.

Biblioteken bör i största möjliga utsträckning arbeta med fri och öppen mjukvara och uppmuntra sina samarbetspartners att göra detsamma. Proprietär mjukvara ska vara utfasad till år 2030. Bibliotek ska skydda sina låntagares integritet, bland annat genom att minimera lånehistorik i de fall låntagaren inte begärt att sådan ska finnas. De datorer som finns på folkbibliotek ska möjliggöra för besökare att få tillgång till internet fritt och anonymt, utan att biblioteket ska lagra

personuppgifter kopplade till datoranvändningen. Biblioteken ska inte sprida personuppgifter till tredje part, t.ex. vid utlåning av e-böcker.

Därför vill vi att:

§7 KB får i uppdrag att ta fram en öppen nationell bibliotekskatalog

§8 Biblioteken går över till fri och öppen mjukvara senast 2030

§9 Biblioteken idkar strikt dataminimering

§10 Bibliotekens datorer möjliggör anonymt och fritt användande av internet

4. E-böcker på bibliotek

Piratpartiet värnar medborgarnas rätt till fri kultur. Det finns många fördelar med e-böcker för läsaren. Materialet är miljövänligt, snabbt levererat och lätt att lagra. För biblioteken uppstår däremot problem på grund av upphovsrätt. Den gör att en elektronisk bok är många gånger dyrare än en tryckt att låna ut. Detta leder till att många folkbibliotek väljer att sätta upp ett maxantal för hur många e-böcker en låntagare kan låna åt gången. Det blir inte bättre av att e-boksformaten är snäva och enbart kan läsas genom vissa appar och operativsystem. Piratpartiet anser därför att licenser för elektroniska böcker ska se ut som för tryckta böcker. Tekniska spärrar, så som utlåningstak eller DRM-skydd ska ej förekomma.

Därför vill vi att:

§11 Bibliotekens utlåning av e-böcker ska ske på samma villkor som utlåningen av fysiska böcker

§12 Bibliotekens e-böcker ska vara i öppna format och utan tekniska spärrar.

5. Digitalisering av muséer och kulturarv

Det finns möjligheter att med modern teknik tillgängliggöra museiobjekt i större mån, för att fler ska kunna ta del av den kunskap och den information som finns. Museer ska utöver det digitaliseringsuppdrag de delgivits även se över på vilka andra sätt de kan tillgängliggöra sina föremål. En speciell satsning bör göras på VR-teknik.

Därför vill vi att:

§13 Offentliga muséer får i uppdrag att digitalisera och tillgängliggöra sina samlingar

6. Makerkultur

Piratpartiet är ett politiskt parti med rötter i deltagarkulturen och som ser kultur och kreativitet som centralt för samhällets utveckling. Piratpartiet vill därför skapa ytor för innovatörer, kreatörer och uppfinnare där de kan dela med sig och inspireras av varandras idéer.

Piratpartiet vill se en satsning på makerkulturen. I takt med att nya tekniska medel utvecklas skapas också nya möjligheter för konstnärlighet. Men konstnärligt material kan vara svårt och

dyrt att komma över för den enskilda individen. Det behöver därför göras satsningar på konstnärliga verkstäder där medborgarna delar på resurser. En slags innovationshubbar där de lätt kan dela kunskaper och idéer, samt lära sig nya tekniker och konstformer, och som överbygger förlegade tankar om en strikt uppdelning mellan innovation, kulturproduktion och ren hobbyverksamhet.

Därför vill vi att:

§14 Lokaler med funktion som innovationshubbar och konstnärliga verkstäder upprättas för att stimulera makerkultur